

Arktiset Aromit ry
Toiminnanjohtaja Simo Moisio
Kauppakatu 20
89600 Suomussalmi

14.10.2015

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Kokous eduskunnassa 16.10.2015 klo 8.00
Viite: (HE 30/2015 vp) Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2016

**ESITYS ARKTISET AROMIT RY:LLE MYÖNNETTÄVÄSTÄ MÄÄRÄRAHASTA
LUONNONTUOTEALAN TOIMINTAOHJELMAN MUKAISTEN TOIMINTOJEN
TOTEUTTAMISEEN (Kansallinen ruokaketjun kehittäminen siirtomääräraha 3v)**

1. Tuotekehitys, markkinointi ja raaka-aineen saatavuus ovat luonnontuotealan ongelmakohtia

Arktisuus on noussut keskusteluun elintarvikealan kansainvälistymisen imagotekijänä. Arktiset Aromit ry on saanut kansainvälistä tunnettavuutta korostamalla jo runsaan kahdenkymmenen vuoden ajan hankkeissaan luonnontuotteiden pohjoisuutta, terveellisyttä, aitoutta ja ympäristöystävällisyyttä.

Luonnontuotealalla yritykset ovat pieniä ja sijaitsevat eri puolilla Suomea. Ne tarvitsevat neutraalia osapuolta yhteistyön kokoajaksi kotimaassa ja kansainvälistymisen kehittämiseen. **Tarvitaan markkinalähtöistä, kuluttajiin ja suurkuluttajiin kohdistuvaa toimintaa.** Yksittäisen yrityksen resurssit eivät riitä laajemman markkinatiedon hankintaan. Neutraali, ulkopuolinen hanketoimija voi koota yrityksille ajan tasalla olevaa tietoa ja tukea kilpailukykyisten tuotteiden kehittämistä.

Pienet yritykset eivät aina pysty hyödyntämään hankkeiden ja tutkimusten tuloksia. Tarvitaan tiedon kansantajuistamista ja kolmatta osapuolta yritysten yhteistyön, tuotekehityksen ja markkinoinnin vauhdittamiseen. Luonnontuotealalla raaka-aineen saatavuuden vaihtelut voivat yksittäiselle yritykselle muodostua kasvun esteeksi. Tarvitaan tiedonvälitystä, jonka avulla raaka-aineen saatavuus voidaan turvata myös niille yrityksille, joiden alueella satoa saadaan toimintavuonna huonosti. Alan yritykset saavuttavaa ohjeistusta tarvitaan myös ulkomaisten poimijoitten opastamiseen siten, että ongelmia voidaan ennaltaehkäistä. Myös maahanmuuttajat ja pakolaiset tarvitsevat tietoa Suomen luonnon tarjoamista mahdollisuuksista.

Luonnontuotteiden merkitystä elintarvikealan, matkailun ja hyvinvointipalveluiden vetovoimatekijänä ei Suomessa ole riittävästi oivallettu. Kansainvälinen kiinnostus tulee hyödyntää markkinoilla Suomen edun mukaisesti. Ei ole yhdentekevää missä maassa kuvataan kymmenille miljoonille katsojille TV-ohjelmia ja mainoksia. Yrityksistä riippumaton osapuoli voi luoda arvoista ja ydinviesteistä työkaluja, joiden avulla yritykset voivat edetä brändin rakentamisessa.

Arktiset Aromit ry on suunnitellut kolmivuotisen hankkeen ”Luonnontuotteiden vientiedellytysten kehittäminen ja matkailukytken vahvistaminen 2016 – 2018” (liite 1.). Hankkeen vuosirahoitus on 143 300 euroa ja sen toimenpiteet tukevat luonnontuotealan toimintaohjelman toteuttamista. Arktiset Aromit ry esittää ruokaketjurahoituksella tuettavaksi hankkeen toteutusta 129 000 euron suuruisella vuosimäärärahalla vuosina 2016 - 2018.

Simo Moisio
toiminnanjohtaja
Arktiset Aromit ry

Liite 2. Taustaa Arktiset Aromit ry:stä ja luonnontuotealasta

Arktiset Aromit ry on vuonna 1993 perustettu toimialayhdistys tarkoituksena lisätä luonnontuotteiden arvostusta ja käyttöä kotimaassa ja kansainvälisesti. Jäseninä yhdistyksessä on vajaa sata luonnontuotealan yritystä ja runsaat sata luonnontuotealan neuvojaa, kouluttajaa, tutkijaa ja hanketoimijaa eri puolilta Suomea. Yhdistys on onnistunut toiminnassaan ja se tunnetaan alan edelläkävijänä myös ulkomailla. Kansainvälinen kiinnostus metsämarjoja kohtaan on osittain yhdistyksen toiminnan tulosta.

Arktiset Aromit ry on saavuttanut alan yritysten keskuudessa arvostusta ja luottamusta. Neutraalia toimintaa tarvitaan esimerkiksi markkinointi- ja tutkimustiedon välittämisen, messutoiminnasta tiedottamisen, kansainvälisen lehdistön ja vieraiden palvelun, tapahtumamarkkinoinnin, ulkomaisten poimijoiden ohjausta koskevan materiaalin, lainsäädännön opastuksen ja kehittämisohjelmien laadinnassa. Vientiyriitysten yhteistyön synnyttäminen, markkinoinnin tukimateriaalit ym. toiminta edellyttävät valtakunnallista toimijaa. Alan yleiset selvitykset ja raportit eivät riitä, vaan tarvitaan käytännön työtä kentällä alan edistämiseen.

Taustaa luonnontuotealasta ja sen kansantaloudellisesta merkityksestä

- Luonnontuoteala kattaa marjat, sienet, yrtit ja luonnosta kerättävät erikoisluonnontuotteet. Ala kytkeytyy elintarvikealan lisäksi myös matkailuun, kosmetiikka- ja ravintolisätuotteisiin sekä hyvinvointipalveluihin.
- Suomalaisesta työikäisestä väestöstä yli 60 prosenttia marjastaa, 40 prosenttia sienestää ja 20 prosenttia poimii yrttejä oman kotitaloutensa tarpeisiin.
- Metsämarjoja ja sieniä poimitaan kotitalouksiin vuosittain 35 - 50 miljoonaa kiloa. Kotitalouspoiminnan arvo tukkuhinnoin arvioituna on noin 90 – 105 miljoonaa euroa. Tämä korvaa tuontihedelmien ja säilykesienten maahantuontia yli 100 miljoonan euron arvosta.
- Luonnontuoteala työllistää pääosin harvaanasutulla maaseudulla. Esimerkiksi kymmeniä tyhjiilleen jääneitä kyläkouluja ja maaseudun mökkikyliä on ostettu marjayritysten käyttöön poimijoitten majoitus- ja yritysten raaka-aineiden vastaanottotiloiksi.
- Marjaketjussa työskentelee koti- ja ulkomaisia poimijoita sesonkiluonteisesti yli 10 000.
- Marjojen ensiostajia ja poimijoitten majoittajayrityksiä toimii sesonkina 100 – 200.
- Marjatuotteita valmistaa noin 200 pienyritystä, suurempia marjojen jalostajia ja vientiyrityksiä toimii yli 10. Yritysten liikevaihto on n. 200 milj. euroa.
- Marjojen markkinaketjun on arvioitu työllistävän 2 200 henkilöä ympärivuotisesti.
- Metsäsieniä poimii myyntiin hyvänä satovuotena tuhansia koti- ja ulkomaisia poimijoita
- Sienten ensiostajia toimii satesesonkina runsaat 50, sieniä tuotteissaan käyttäviä yrityksiä on kymmeniä, sienten vientiä harjoittaa muutama yritys.
- Sienten markkinaketjun on arvioitu tarjoavan 500 – 600 ympärivuotista työpaikkaa.
- Myyntiin marjoja ja sieniä poimitaan vuosittain 12 - 20 miljoonaa kiloa. Marjojen ja sienten myyntipoiminnan arvo tukkuhinnoin arvioituna on noin 90 miljoonaa euroa.
- Marjojen ja sienten viennin arvo vaihtelee vuosittain 25 - 35 miljoonan euron välillä. Vientimäärä, joka ei sisällä pidemmälle jalostettuja marjatuotteita vaihtelee 8 – 10 miljoonan kilon välillä. Aasian viennin osalta marjayritykset ovat edelläkävijöitä.
- Koivun mahlaa tuotetaan satoja tuhansia litroja, vienti on arvoltaan lähes miljoona euroa.
- Marjojen käyttömäärä on 14,5 kiloa/hlö/vuosi, josta metsämarjoja 8,3 kiloa, on Suomessa korkein verrattuna muihin Pohjoismaihin ja Baltian maihin.
- Kosmetiikkateollisuus ja matkailu käyttävät luonnontuotteita apuna imagomarkkinoinnissa.
- Luonnontuotteiden ”oheistuotteena” luodulla positiivisella Suomi-kuvalla on suuri taloudellinen merkitys.
- Luonnontuotteiden keruu on tärkeä hyötyliikunnan muoto. Sillä on tärkeä merkitys paitsi elintarviketalouden myös kansanterveyden ja matkailun kannalta. On tarpeen edistää sellaisia toimintoja, jotka parantavat väestön terveyttä ja lisäävät työvuosia ja näin vähentävät terveydenhuollon kustannuksia.